

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

329

Szerző

Hely

Cím

Klerikális Bpest. IV.

Idő

"1913"

Forrás:

Utörő

Személy

Bp.

(Hely)

1913 VII/27

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Helvszám

22.91439,3

A klerikális Budapest.

IV.

A Mária-kongregációk átmenetet alkotnak a hitbuzgalmi és társadalmi egyesületek között, ami azonban természetesen a politikát sem zárja ki, sőt miután „az egyház érdeke“ akárhányszor nagyon is megköveteli, hogy az egyház politizáljon is, a kongregációk is vigan politizálnak, amint arra számtalan példa is van. Nemcsak társadalmi, de politikai akciók kohója ilyképpen a Mária-kongregáció s tudjuk, hogy sokszor egyenesen megdöbbentő eredményeket produkálnak, ha egy-egy emberük vezető pozícióba jut. Példáért nem kell messze fáradnunk. A Barkóczy-éra eléggé kimutatta a kongregációk foga fehérét és kis hijján mult, hogy összes állami középiskoláinkat oda nem dobták a klerikalizmus karjaiba.

A kongregációk szervezete pedig elsőrangú, mint minden klerikális szervezet, lévén mind-egyik a tekintély elvére felépítve. A klerikális szervezetekben az annak élére állított pap vezet egyedül és korlátlanul és így minden klerikális szervezet tulajdonképpen a hierarchiának polgári elemektől felépített bástyája. A klerikális egyesületek ennél fogva sohasem is voltak, sohasem is lesznek a polgári élet, a polgári jólét előmozdításának eszközei, hanem elsősorban, sőt egyesegyedül a hierarchia hatalmának, a papság jólétének

előbbrevívói. S az összes klerikális egyesületek közt e tekintetben éppen a Mária-kongregációk a legveszedelmesebbek, mivel a Mária-kongregációt már az elemi iskolákban megszervezik s az ide belépett fiatal gyereket azután a papok — mint buta, akarats nélküli eszközüket — kézről-kézre adják. Az elemi iskolai kongregációból a fiú vagy leány belekerül a középiskolai kongregációba, innen — ha abbahagyja tanulmányait — a férfiak kongregációjába kerül, ha egyetemi hallgató lesz, belekerül az egyetemi kongregációba s ha elvégezte az egyetemet az urak kongregációja butítja tovább egy életen keresztül. A kongregációval tehát szakítani nem lehet, hacsak valaki bátran szembe nem mer nézni a papok és kongregációk későbbi üldözésével. Mert ennek az üldözésnek az, aki a kongregációból kilép, mindenkor ki van téve és a kilépett tagot üldözik úgy, hogy az nem is tudhatja sokszor kinek, minek köszönhet a mindennapi életben egy-egy kellemetlenséget, mert hiszen a kongregációk sokkal szigorubban ragaszkodnak a titoktartáshoz, mint a szabadkőművesek, akik különben sem visznek személyelleni harcokat, elvi küzdelmeknél pedig ipso facto amugy is sokszor elárulják magukat.

A Mária-kongregációkból több intézmény nőtt ki az idők folyamán. Ilyen elsősorban a „*Regnum Marianum*“. A *Regnum* megfelel a jezsuiták gimnáziumának. A *Regnum Marianum* a budapesti jezsuitagimnázium, melyben ugyan nem jezsuiták

tanítanak, de az itt „tanító“ paptanárok nagyobb ellenségei minden kulturának, liberális előrehaladásnak, mint maguk a jezsuiták. A *Regnum Marianum* egyesületi alapon működik s az egyesület tartja fenn a gimnáziumot. Az egyesület elnöke, annak hajdani alapítója gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök, a rendes tagok évi 3 koronát fizetnek, alapító tagok egyszerre 50 koronát, alapítványos tagok 20.000 koronát adnak az egyesület céljaira, a gimnázium és az internátus fenntartására. Az intézet a Damjanich-utcában van és ma már oly nagy, hogy az egyesület vezetői valamelyik szomszédos ház megvásárlásának vagy a Marianum kitelepítésének ideájával foglalkoznak.

A *Regnum Marianum* ből nőtt ki a *Philippinum* is. A *Philippinum* a budapesti katolikus hitoktatók otthona. Tudott dolog, hogy a budapesti katolikus hitoktatók és hittanárok mindjárt a teológia elvégzése után, tehát egész fiatalon kerülnek Budapestre és pedig Magyarország legkülönbözőbb egyházmegyéiből. Élete tavaszát nem egy hitoktató ki akarta élvezni a fővárosban, nem egy hozzászózott a természetes életmódhoz, egyik-másik szeretőt is tartott. Hogy mindezeket meggátolják, hogy utját állják a természetes életnek, a hitoktatókat ma belekényszerítik a *Philippinumba*, ahol a hitoktatók szigorú klastroméletet kénytele-

nek folytatni azzal a különbséggel, hogy ki-bejárhatnak otthonukból. Az intézet szintén a Damjanich-utcában van, közel az anyaintézethez, a Regnumhoz.

A *Regnum Marianum* lapot is ad ki. A „Zászlónk“ című ifjúsági havi lapot. A progressziveknek szinte helyrehozhatatlan mulasztása az, hogy a „Zászlónk“-hoz hasonló ifjúsági lapot nem adnak ki és Gaál Mózes kitűnő „Diákujság“-ját elpusztítani engedték. A „Zászlónk“ oly kitűnően, oly céltudatosan és oly szakszerűen van megszerkesztve, hogy ma már kiszorította hazánkból az összes külföldi ifjúsági lapokat, elpusztította a hozzá hasonló ifjúsági lapokat és ma a középiskolai ifjúságnak egyedüli lapja. Azt talán felesleges kiemelni, hogy a klerikalizmus céljait szolgálja és pedig szintén kitűnő módszerrel. Apró versikék, elszórt viccekkel, csak ritkán cikkekkkel, de a sorok között mindig és minden lapján a klerikalizmust szolgálja, propagálója a Mária-kongregációknak, a papi iskoláknak és minden klerikális intézménynek. Amellett potom olcsó, előfizetési ára egy évre 2 korona, minélfogva rengeteg olvasója van és természetesen megszámlálhatatlan fiatal lelket inficiál a klerikalizmus bódító maszlagjával.

A *Regnum Marianum* azonban még egy alkotása van. Ez a „Szent Imre-kollégium“. Tulajdonképpen Glattfelder Gyula, a mostani esanádi püspök alapította gróf Zichy Jánossal és az alapítása szolgált neki létrául az évi 200.000 koronás stallumhoz. A Szent Imre-kollégiumot nem kell külön bemutatni. Minden klerikális heccet már évek óta ez rendez az egyetemen, a kollégistákkal zavartatják meg a papok a liberális felfogásu és liberális tanokat hirdető egyetemi tanárok előadásait, verekedéseket inszcenálnak az egyetemen, ők a magyarországi camelotok, a klerikális botrányhősök. A botrányok rendezéseért aztán kapnak olcsó kosztot meg kvártélyt, persze be kell irátkozniok az egyetemi kongregációba, gyónniok, áldozniok kell, mindenféle klerikális cécióhoz testületileg ki kell vonulniok stb. Szent Imre-kollégium kettő is van. Egy Budán a műegyetemi hallgatók,

Köznyomt. XX. cs. 81. sz.

egy Pesten a tudományegyetemi hallgatók számára. Van ezenkívül egy *Szent Imre-kör* is, mely szintén Glattfelder és Zichy alapítása, de élet persze csak a harcok alkalmával van a körben.

A Szent Imre-kollégium is ad ki lapot és pedig az „Élet“-et. Az „Élet“ azonban inkább csak üzleti vállalat. Ugynevezett „katolikus szépirodalmat“ csinálnak benne — zsidók és protestánsok. Az „Élet“ írói gárdája ugyanis ezekből kerül ki, lévén katolikus írónk mentől kevesebb. Egy pár falusi káplán szokott néha egy-egy „szépirodalmi“ kiruccanást tenni a lapba, ami persze erősen rovására van a lap nivójának, ennélfogva nem is veszik, nem is látni sehol, csak a papszakácsnék asztalán, akik előtt persze szorgosan eltitkolják, hogy azokat a langyosan unalmas, ugynevezett „fehér“ novellákat és verseket telivér izraeliták és eretnek luteránusok meg kálvinisták írják. A lapra persze előfizettettek a papokkal meg papszakácsnékkal, ennélfogva egész szépen megél anélkül, hogy a nagyközönség tudomást venne róla.

Érdekes, hogy a jezsuiták úgy találták, hogy a Szent Imre-kollégiumok eltávolodtak eredeti céljuktól, hogy nem eléggé klerikálisok s a butításnak nem sok foganatja van. Ennélfogva ők egy másik kollégiumot csináltak a Horánszky-utcában, közvetlenül a jezsuitarendház mellett, a „Katolikus Diákothont“, ahol a diákok a jezsuiták felügyelete alatt vannak. Mig a Szent Imre-kollégiumból még csak el-eljuthat néha egyik-másik diák például színházba vagy koncertbe vagy másegyebüvé, a jezsuiták diákothonából este kimaradni nem szabad. Itt hiába rimánkodik az a magyar szakos bölcsészethallgató, hogy neki meg kell nézni „Az ember tragédiáját“ a Nemzeti Színházban, különben megbukik az alapvizsgán, itt hiába lamentál a diák, hogy neki el kell menni megnézni egy Shaw, egy Bernstein, egy Shakespeare darabot. A jezsuiták ki nem engedik, lévén Bernstein egy zsidó, Shaw szabadkőműves, Shakespeare egy a vallást profanizáló író, Madáchról nem is szólva, aki nem áttal szerepeltetni egy apácát, aki randevukat ad Tankrednek, nem áttal szerepeltetni eretnekeket, akik iránt könyörületet ébreszt, nem áttal szerepeltetni egy püspököt, akitől undorral fordul el a néző orgiákat visz a szinpadra, egyházellenes tanokat hirdet és — indexen van. El se tudjuk képzelni, hogy egy irodalom-, történet-, természetrajzszakos bölcsészethallgató, egy jogász, egy orvosnövendék hogy lakhatik a jezsuiták diákothonában, ahol cenzura alá veszik minden olvasmányát, „korrigálják“ az egyetemi tanárok előadásait stb.

A mi viszonyaink közt persze érthető, hogy ilyen dolgok előfordulhatnak. A középiskolai oktatással nem törődik nálunk sem az állam, sem a progresszív társadalom. S az ifjúságot szépen a hatalmába keríti a klerikalizmus, a kongregációk, a jezsuiták és csodálkozunk azon, hogy közéletünk tele van bugrisokkal, tudatlan elemekkel. Ezután még szomorubb lesz. A kongregációk a maguk szempontjából gyönyörű munkát végeztek: létesítettek egy sereg veszedelmesen klerikalizáló intézményt, amelyek már a közeljövőben egészen meg fogják telíteni a közéletet a klerikalizmus neveltjeivel, a klerikalizmus fegyverhordozóival. A klerikálisok jól megértették a szót: akié az iskola, azé a jövő. A progresszivek nem sokat törődnek vele és ezért fenyeget nálunk minden progresszív akciót a gyors kimulás veszedelme.